

РОЗВИТОК ДОНОРСТВА КРОВІ ЯК ОДИН ІЗ ФАКТОРІВ ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Масленко А. О., Сміянов В. А., Тарасенко С. В.

Сумський державний університет,

кафедра соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я

Зменшення кількості донорів, що викликає погіршення постачання лікувальних закладів препаратами крові, потребує розроблення нових методів активізації донорського руху. За даними ВООЗ, Україна не заготовляє рекомендованої кількості крові. У середньому цей показник складає не більш як 8,2–8,3 мл на людину, тоді як ця цифра має становити 12–15 мл крові на одного жителя країни. У Сумській області цей показник складає 4,7 мл, а в місті Суми – 11,2 мл. На одну тисячу населення припадає сьогодні 18 кроводач, а необхідна кількість, за рекомендаціями ВООЗ, складає 30–40. У США ця цифра складає 60–70. Наприклад, у Швейцарії кількість донорів складає 300 000 тисяч, що становить 3,74% загальної кількості населення. В Україні ж ця цифра складає 1,2 %. Кількість донорів у м. Суми та Сумській області впродовж 2009–2013 рр. була такою:

- 2009 р. – 8521 донорів;
- 2010 р. – 8549 донорів;
- 2011 р. – 11012 донорів;
- 2012 р. – 8449 донорів;
- 2013 р. – 9556 донорів.

Об'єм крові (л), який був взятий у донорів м. Суми та Сумської області, впродовж 2009–2013 рр. був такий:

- 2009 р. – 25834 л;
- 2010 р. – 27316 л;
- 2011 р. – 18094 л;
- 2012 р. – 17520 л;
- 2013 р. – 33658 л.

Таким чином, у 2010 р. кількість донорів зросла на 0,03 %, а об'єм крові, взятий у донорів, збільшився на 5,74 % у порівнянні з 2009 р. У 2011 р. спостерігається збільшення кількості донорів на 29,23 % і зменшення об'єму крові, взятої у донорів, на 29,96 %. У 2012 р. спостерігається зменшення кількості донорів і об'єму крові, взятої у донорів, у порівнянні з 2009 р. відповідно, на 0,85 % і 32,18 %. У 2013 р. відзначається приріст за обома показниками на 12,15 % і 30,29 % відповідно. Тобто, за результатами аналізу динаміки кількості донорів та об'єму крові, взятої у донорів, нульова гіпотеза нашого дослідження полягає у тому, що збільшення кількості донорів не викликає збільшення об'єму крові, взятої у донорів. Розрахований коефіцієнт кореляції між кількістю донорів та об'ємом крові, взятої у донорів, складає – 0,005, коефіцієнт достовірності $t = -0,08$, тобто висунута нульова гіпотеза не підтверджується. Таким чином, можемо аргументувати, що зростання кількості донорів підвищує кількість об'єму крові, взятої у донорів.

Отже, актуальним є опрацювання механізмів стимулювання населення до донорства, що є фактором покращення якості медичного обслуговування у Сумській області. Зокрема, на нашу думку, доцільним є поінформування населення у питаннях донорства з вказанням конкретних потреб і умов здачі крові; пропаганда донорського руху, пояснення соціального значення донорства, підвищення статусу донора. Для розвитку усіх вказаних напрямків одним з найбільш дієвими інструментами є публікація відповідних матеріалів у засобах масової інформації, виступи на радіо та телебаченні, виготовлення інформаційних матеріалів і т.д.

В Україні щорічно станції переливання крові відмовляються приймати кров у близько 10 % донорів і усувають від подальшого використання понад 5 % усієї заготовленої крові. Перед здачею крові майбутні донори проходять обов'язкове тестування на основні інфекції: ВІЛ-1, ВІЛ-2, гепатит В, гепатит С і сифіліс. Щорічно відсторонюється 1100 – 1150 потенційних донорів із підтвердженою ВІЛ-інфекцією. Ряд вірусів, що не мають оболонки, не вдається активувати під час обробки плазми крові. Тому на сьогодні не можна вважати абсолютно безпечними трансфузії компонентів та препаратів донорської крові. Так більше 50 % хворих на гемофілію, які постійно потребують препаратів факторів згортання крові, мають у своєму організмі вірус гепатиту С.

Близько 10 % пацієнтів хірургічних стаціонарів інфікуються саме внаслідок переливання крові. Основною причиною цього явища є визначення у донорській крові лише антитіл до вірусу. Наприклад, при виявленні вірусу гепатиту С в період серонегативного вікна (180 діб) неможливо визначити його в організмі людини за допомогою антитіл.

Тому з метою підвищення інфекційної безпеки донорської крові доречним, на наш погляд, було б організація реєстру донорів на базі станцій переливання крові у Сумській області, оскільки це дозволяє використовувати обстежений і психологічно підготовлений контингент донорів крові.

На державному рівні необхідним є: удосконалення нормативно-законодавчої бази регулювання діяльності служб крові з урахуванням вимог ВООЗ, організація тест-системи виявлення інфекцій у крові, створення Національного реєстру донорів, підвищення престижу донорства та побудова основи для організації донорського руху у регіонах.

Актуальні питання теоретичної та практичної медицини : збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених, м. Суми, 16-18 квітня 2014 р. / М.В. Погорелов. - Суми : СумДУ, 2014. - С. 236-237.